

„NAŠ GLAS“ izide vsakega prvega, in petnajstega v mesecu. Naročnina za celo leto din 40.—, za pol leta din 20.—, za četrt leta din 10.—. Za inozemstvo je dodati poštino. — Oglasi po ceniku. —

NAŠ GLAS

Uredništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/I. Rokopis se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Upravništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 6. Račun poštne hranilnice v Ljubljani št. 11.467.

List za državne nameščence in upokoјence

Ovaduhi in denuncianti

Ni dolgo tega, kar je naše vojno ministrstvo razglasilo po vseh listih, da prejema dan za dnem ogromne množine denunciacij, zlasti nepodpisanih ovadb, ki se po večini pokažejo kot popolnoma neutemeljene. Zato ne bo ministrstvo odslej obravnavalo nobene take ovadbe, še celo pa ne brezimnih, razen, če so z ovadbo podani tudi vsaj količkaj verjetni stvarni dokazi, da gre za veleizdajo, špijonažo ali grozečo veliko škodo državi. Vse druge ovadbe in denunciacije bodo pa romale brez izjeme v koš.

Značilno je, da je moralo priti do tega. Pri tem se moramo zavedati, da to ni izjemen pojav in da se takó ne dogaja samo v vojnem ministrtvu, temveč enako po vseh drugih ministrtvih in nižjih uradih širom naše države. Čemu pa vlagajo ti žalostni zaplotniki večinoma nepodpisane ovadbe? Iz sovraštva, maščevalnosti, mnogokrat iz gole škodoželjnosti, navadno pa iz zavisti. Tako se jeta nadloga razpasla, da najrazličnejše urade in instance kar preplavljajo z ovadbami. Vsak občutek sramu je očitno izginil v teh ljudeh, ki nimajo prav nobenih нравnih pomislekov, niti čuta dostojnosti ne smisla za medsebojno strpnost.

V takih zmedenih in brezobzirnih časih, kakor so današnji, ko velja samo uspeh — mora tako biti. Ob takih motnih časih privro vsi temni instinkti na dan. Kar je prihuljenih neznačajnikov, ki s svojimi pomanjkljivimi zmožnostmi v normalnih časih ne morejo doseči izrednih uspehov, vsi ti se skušajo zdaj pririniti v ospredje, ker mislijo, da je prišel ugoden trenutek, ko bodo mogli, če treba tudi po truplih soljudi, navzgor. Pojmi o časti in o dovoljenem so se temeljito spremenili.

Vsak državni uslužbenec iz lastne izkušnje lahko pove, kako pogoste so po vseh uradih ovadbe in denunciacije, kako se kopičijo krivična obrekovanja, kako brezobzirni ljudje rujejo proti službenim tovarišem, znanec proti znancu, nižji proti višjim. Proti nevšečnemu tekmeču se pa zdi ta podli način borbe naravnost dopusten in hvale vreden. Materialistični duh časa in nebrzdani egoizem pospešujeta rast tega plevla, ki grozi zamoriti vse, kar je še ostalo med nami poštenega in nekorumpiranega.

Ovajajo vse vprek: zaradi nedovoljenega ali nezaželenega političnega delovanja, zaradi najrazličnejših kaznivih dejanj, zaradi nepremišljenih be-

sedi, ki jih je denunciantovo uho pre-streglo. Tudi različnost svetovnega naza-za je premnogokrat povod za denunciacijo, prav tako kakor drugačna strankarska usmerjenost. Premnogokrat seveda je vse to le krinka, da se zakrije grda sebičnost, ki ji nobeno sredstvo ni preumazano.

Najpogostejše so brezimne ovadbe, pa tudi najnevarnejše, ker ovadeni niti ne izve zanje. Saj sploh ne sluti, kaj mu preti in česa je osumljen. Zato se tudi braniti ne more, pa naj bo ovadba še bolj neutemeljena. Kadar izve zanje, je običajno že prepozno in navadno se končno pokaže, da so vsi očitki neosnovani ali vsaj silno pretirani. In skoraj prav tako pogostoma pokaže natančnejša preiskava, da je zahrbtni ovaduh sam zagrešil enaka ali pa še dosti hujša dejanja, kakor so tista, zaradi katerih je hudobno očrnil svojega bližnjega. Saj kdor je zmožen denuncirati in po krivem obdolževati druge, je zmožen prav sleherne lopovščine.

V zadnjih časih smo opazili med državnim uslužbenstvom več primerov prav nizkotnih denunciacij. Posamezniki so ovajali tovariše celo preko svojih nadrejenih instanc naravnost na beogradska osrednja oblastva in podtikal obrekovanjem različna nečastna in kazniva dejanja. Podrobne preiskave so dokazale popolno neutemeljenost ovadb. Osumljenci so dobili sicer formalno zadoščenje, toda za njihove duševne muke jim ni dal nihče nobene odškodnine. Končno moramo tudi pomisliti, da tudi najbolj nesmiselno sumničenje zapusti vselej le nekaj neprijeten vtisk in vsaj sled suma ostane za zmerom. In kaj je bil nagib tem podlostim? Zavist in nizkotna maščevalnost zaradi namišljenih krivic in navideznega zapostavljanja v službi.

Sramotno za nas vse je, da morejo še obstati taki gnusni neznačajneži med nami. Dolžnost vseh nas je, zlasti tovarišev na vodilnih službenih mestih, da jih razkrinkamo in izpostavimo splošnemu zaničevanju. K sreči je tudi med predstojniki nadrejenih uradov mnogo mož, ki se odločno bore zoper razširjanje ovadstva in ki načeloma ne podpirajo podobnih poskusov. Zlohotne in neutemeljene denunciacije je treba eksemplarično kaznovati, uradi pa morajo pri pobijanju te kuge odločno sodelovati. Med poštenim državnim uslužbenstvom in denuncianti ter ovaditelji ne more biti prav nobene skupnosti.

Razmah našega zadrugarstva

Na zborovanju Zveze nabavljajnih zadrug državnih uslužbencev, ki je bilo konec junija v Mostarju, so obravnavali vsa vprašanja, ki so v zvezi z razvojem zadrugarstva drž. uslužbencev. Zveza namreč zares predstavlja celotno naše uradniško zadrugarstvo, ker so v njej včlanjene vse nabavljalne, kreditne, proizvajalne in stanovanjske zadruge drž. nameščencev. Zato ne bo odveč, ako podamo nekaj najvažnejših statističnih podatkov o gibanju in napredku naših zadrug v minulem poslovnem letu.

Zveza je imela konec leta 1939. vsega skupaj 353 članic. Od teh je bilo 186 kreditnih, 137 nabavljajnih, 18 stavbnih, 11 produktivnih zadrug in 1 zadruga za zavarovalno posredovanje. Od teh jih je delovalo na področju banovine Hrvatske 72, namreč 43 kreditnih, 27 nabavljajnih in 2 stavbni zadrugi. Nabavljalne zadruge so imele na Hrvatskem 47 prodajalnic.

Vse nabavljalne zadruge v državi so imele 90.672 članov, kreditne 78.726 članov (s 311.728 deleži), produktivne zadruge 2008 članov, stavbne pa 1094 članov. Vseh 353 zadrug je imelo torej 172.500 članov. — Razen teh članov samih se je posluževalo zadrug tudi veliko število družinskih članov zadrugarjev. Tako so imeli člani nabavljajnih zadrug 341.000 družinskih članov, člani kreditnih zadrug približno 280.000, člani stavbnih in produktivnih zadrug pa približno 10.000 družinskih članov. Vsega skupaj torej nad 630.000 družinskih članov.

Od zadrugarjev je bilo 157.067 moških in 15.433 žensk. Med njimi je bilo aktivnih javnih uslužbencev 53,8 %, upokoјencev 14,1 %, delavcev različnih vrst pa 26,3 %. — Spričo približno 210.000 aktivnih državnih uslužbencev, 60.000 drž. upokoјencev in približno 50.000 banovinskih ozir. občinskih uslužbencev je število 172.500

zadrugnikov kar zadovoljivo in dokazuje, kako je zadruga propaganda v pičlih dveh desetletjih dosegla nepričakovane uspehe. Današnje razmere seveda širjenje zadrugnega duha še posebno pospešujejo, vendar pa tu ta vpliv še ni upoštevan. — Po mesečnih dohodkih so zadrugniki razdeljeni takó, da ima 85 % dohodke do največ 2000 din na mesec. Sorazmerno največ zadrugnikov ima dohodke med 1500 in 2000 din na mesec.

Zveza vodi za posamezne panoge zadrug ločene račune. Tako znaša prometna glavica nabavljajnih zadrug nad 152 milijonov dinarjev, njihova lastna sredstva so pa dosegla že skoraj 52 milijonov dinarjev. V letu 1939. so nabavljalne zadruge prodale svojim članom za skoraj 284 milijonov dinarjev blaga, kar znese pri posameznem zadrugniku povprečno po 3130 din na leto. — Kreditne zadruge so imele nad 156 milijonov dinarjev skupnih sredstev, od tega pa lastnih skoraj 74 milijonov. Dovolile so lani članom približno 106 milijonov dinarjev posojil, konec leta je bilo pa še 59.721 dolžnikov, dolžnih skupaj skoraj 138 milijonov dinarjev. — Stavbne zadruge imajo na razpolago nad 5.700.000 din, produktivne pa skoraj 4.800.000 din denarnih sredstev. Vse zadruge so imele skupno blaga v vrednosti 55,5 in nepremičnin v vrednosti 42,6 milijonov dinarjev.

Če primerjamo prednje številke z lanskimi, bomo videli, da naše zadruge tako po številu članstva, kakor tudi po obsegu in vrednosti poslov stalno napredujejo. Saj je bilo konec leta 1938. v Zvezi včlanjenih samo 322 zadrug (nasproti 353 zadrugam letos) in le 163.056 članov (nasproti 172.500 članom konec leta 1939.). Število nabavljajnih zadrug je zrastle za sedem, kreditnih za devetnajst (značilen znak

časal), stavbne zadruge so pa prirasle tri nove in dve produktivni. Lastno premoženje kreditnih zadrug je znašalo konec leta 1938. nad 64 milijonov, leto kasneje pa že skoraj 74 milijonov. Že ti podatki dokazujejo, kako krepko in nevzdržno se razvijajo naše zadruge. Vse to more služiti v dokaz, da je med drž. uslužbenci zadruga misel na zmogovitem pohodu in da se more nadejati še vse lepših uspehov.

Naj navedemo še nekaj posameznih podatkov o stanju in napredku Zveze, ki predstavlja matico naših zadrug. Zveza je včlanjenim nabavljajnim zadrugam preskrbela v letu 1939. blaga v skupni vrednosti za več kot 71,5 milijona din (prejšnje leto samo za 68 milijonov). Lani je nabavila zadrugam za preko 28,7 milijona din moke iz svojih mlinov v Adi in Molu. Zelo lepo se je razvijalo lani tudi zadruga zavarovanje, dobro so uspevala tudi zadruga prenočišča. Konec leta 1939. je imela Zveza za nad 9 milijonov dinarjev blaga, nepremičnin za preko 70 milijonov din, gotovine pa za več kot 10 milijonov.

Včlanjene zadruge so vplačale 1.850.000 din deležev, prometna glavica znaša skoraj 135 milijonov, razni skladi znašajo skoraj 2,9 milijona, dolgovi pa nad 16 milijonov din. Upravni stroški so znašali preko 2,3 milijona din. Podrobnejše podatke z raznih področij Zvezinega udejstvovanja bomo še objavili ob priliki. Sprejaj navedeni zadržujejo, da vidimo, kako lepo se razvija naše zadrugništvo. — Mislimo, da so zlasti današnji časi in izjemne razmere, ki so tako nemilo zadele marsikoga med nami, prepričale tudi posamezne skeptične opazovalce ali celo nasprotnike zadrugarstva o veliki moči in koristnosti zadrugnega dela za ves naš stan.

Odmera doklade upokoјencem

Nekemu upokoјencu je leta 1938. finančno ministrstvo zavrnilo zahtevo, naj se mu po upokoјitvi določi osebna doklada z enakim odstotkom kakor pokojnina, in sicer od osebne doklade, ki jo je prejemal kot aktiven uslužbenec. Proti tej odklonilni odločbi je upokoјenec vložil tožbo na državni svet. Ta je upokoјenčevo tožbo zavrnil kot neutemeljeno.

Svojo razsodbo od 28. oktobra 1939., št. 12.309/39., je državni svet utemeljil med drugim takole:

»Z izpodbijano odločbo je bila tožitelju zavržena zahtevo, naj se mu osebna draginjska doklada kot upokoјjencu uredi in izplačuje po odločbi ministrskega sveta M. S. št. 792/37. od 6. oktobra 1937., to pa zato, ker se prednja odločba ministrskega sveta nanaša samo na aktivne državne uslužbence, ne pa na upokoјence, za katere še nadalje velja uredba o draginjskih dokladah drž. upokoјencev št. 37.600/I-35., in se jim doklada tudi za naprej mora izplačevati po tej uredbi, ne pa po uredbi M. S. št. 792/37. Ta zadnja uredba je spremenila in dopolnila določbe uredb o osebni in rodbinski dokladi drž. uslužbencev št. 37.500/I-35. tako, da je nekatere postavke zvišala. Ne nanaša se pa ta uredba na predpise uredb št. 37.600/I-35. (ki ureja draginjske doklade upokoјencev; op. uredništva).

Tožitelj napada to odločbo in navaja, da se mora njemu, sklicevaje se na § 127. ur. zakona iz leta 1931., izplačevati tista osebna draginjska doklada, ki mu je pripadala ob upokoјitvi, to je pa doklada, ki jo je določila odločba min. sveta M. S. št. 792/37. od 6. oktobra 1937.

Potem ko je preučil tožbo in izpodbijano odločbo, je državni svet

spoznal, da je tožba neumestna, izpodbijana odločba pa utemeljena v zakonu iz naslednjih razlogov:

Po prvem odstavku § 127. u. z. se je osebna doklada upokoјjenemu državnemu uslužbencu odmerila z istim odstotkom, s katerim se mu odmerja tudi pokojnina, pri čemer se vzame za osnovo osebna draginjska doklada, ki je uslužbencu pripadala ob upokoјitvi. Toda s §§ 28. in 148. u. z. v zvezi s § 2. zakona o odpravi, spremembi in dopolnitvi zakonskih predpisov, ki se nanašajo na vrhovno državno upravo, je pooblaščen ministrski svet, da more po potrebi izdajati uredbe, s katerimi bo zvišal ali znižal draginjske doklade državnih uslužbencev oz. upokoјencev. S točko 5. § 62. finančnega zakona za leto 1932./33. so pa odpravljene določbe zadnjih stavkov prvega odstavka § 127. u. z., ki govore o tem, da se bo za podlago odstotka osebne draginjske doklade upokoјjenih drž. uslužbencev vzela tista višina osebne doklade, ki so jo bili prejeli poslednjič, ko so bili še v aktivni službi.

Na podlagi pooblastitve iz § 28. v zvezi s § 148. navedenega ur. zakona, ki pooblašča predsednika ministrskega sveta, da more z uredbi zvišati ali znižati osebne in rodbinske doklade drž. uslužbencev in upokoјencev, sta bili izdani uredbi o osebni rodbinski draginjski dokladi aktivnih državnih uslužbencev pod št. 37.500/35. oziroma drž. upokoјencev pod št. 37.600/I-35.

Po čl. 6. te uredbi št. 37.600/I-35. pripada osebna draginjska doklada upokoјjenemu državnemu uslužbencu z istim odstotkom, s katerim mu je odmerjena tudi pokojnina, upošteva kot podlago višino osebne doklade, do-

ločene s to uredbo. Torej ni več odločilna osebna doklada, katero je upokojenec poslednjič prejel, dokler je bil še aktiven državni uslužbenec, kakor je bilo to predpisano s poslednjimi stavki odpravljenega prvega odstavka § 127. u. z., temveč se kot podlaga za določitev odstotka osebne doklade jemlje tista doklada, ki je določena z navedeno uredbo št. 37.600/I-35.

Z odločbo ministrskega sveta M. S. št. 792/37. od 6. oktobra 1937. je pa spremenjena uredba o osebni in rodbinski dokladi (aktivnih) državnih uslužbencev št. 37.500/I-35., in z

njo je povečana osebna draginjska doklada (aktivnim) državnim uslužbencem. Toda ta določba velja samo za osebne doklade aktivnih drž. uslužbencev, ne nanaša se pa tudi na osebne doklade upokojencev, ker so te urejene z uredbo št. 37.600/I-35., ki je tudi po izdani odločbi M. S. št. 792/37. ostala v veljavi.

Zato je upravno oblastvo pravilno ravnalo, ko je odbilo tožiteljevo zahtevo, naj se mu kot upokojencu določi odstotek osebne doklade po višini doklade, določene z odločbo min. sveta št. 792/37.«

Vračunanje vojaške službe

Neki upokojenec, ki mu vojaška služba, prebita v kadru bivše avstrogrške vojske, ni bila vračunana v efektivno državno službo v smislu §§ 113. in 114. u. z., temveč samo kot služba po točki 5, § 270. u. z., je vložil tožbo na državni svet.

Državni svet je tožbo kot neutemeljeno zavrnil s sledečimi utemeljevanjem:

»Po § 248. u. z. veljajo določila tega zakona za tiste drž. uslužbence, ki so se na dan uveljavljanja tega zakona nahajali v državni službi ali so vanjo pozneje vstopili, ne glede na zakonske predpise, ki so veljali pred uveljavljanjem tega zakonskega predpisa. Tožitelj je bil upokojen po tem zakonu in se določbe le-tega morajo v vsem uporabljati zanj.

Po § 124. u. z. se odstotek položajne doklade odmerja za pokojnino po službenih letih, ki se po prvem odstavku § 113. oz. § 114. u. z. računajo v rok za pridobitev pravice do pokojnine, to je: računa se po dejansko odsluženih letih v aktivni državni službi. Po drugem odstavku § 270. u. z. je pa predpisano, da se čas, ki se po točki 5, § 270. priznava za odmero pokojnine, ne računa kot čas, ki je po prvem odstavku § 113. u. z. pogoj za pridobitev pravice do pokojnine. Po tem je upravno oblastvo pravilno postopalo, ko tožitelju časa, odsluženega v kadruškem roku v bivši avstro-ogrski armadi, ni priznalo kot dejansko državno službo po § 124. u. z., temveč samo kot službo po točki 5, § 270. u. z., ta je pa tista, ki se upošteva samo kot podlaga za odmero osebne pokojnine od plače.

Oziraje se na to kakor tudi na določbo § 277. u. z., je neumestna na-

vedba tožbe, da se mora tožitelju ta čas računati kot služba iz 1. odst. §§ 113. in 114. zaradi tega, ker mu je bila ta služba že priznana kot efektivna državna služba z razsodbo državnega sveta od 12. junija 1925., št. 41.320/24, torej pred uveljavljanjem uradniškega zakona iz leta 1931. To zaradi tega, ker je bil tožitelj upokojen za časa veljavnosti uradn. zakona iz leta 1931., ta zakon pa vsebuje predpise, po katerih se navedena služba ne priznava kot služba iz 1. odst. §§ 113. in 114. oz. kot služba po § 124. u. z., po katerih zakonskih predpisih je ta konkretni primer moral biti v smislu § 248. ur. zakona iz leta 1931. obravnavan.«

Iz navedene razsodbe, ki seveda velja samo za ta primer, je videti, da smatra državni svet, da glede priznanja vojaške službe za pokojnino ne velja načelo pridobljenega prava, temveč, da je ob vsaki upokojitvi upoštevati izključno le predpise sedanjega uradniškega zakona, čeprav so, kakor v tem primeru, za upokojenca neugodnejši. Tudi svoječasno pravnomočno priznanje sporne kadrške službe ne more na tem nič spremeniti, ker sedanjemu zakonu po izvajanjih prednje razsodbe take službe ne smatra za efektivno državno službo.

Zanimivo pa je, da so posamezna oblastva v sličnih primerih tudi po uveljavljanju sedanjega uradniškega zakona v mnogih primerih vračunavala kadrsko službovanje tudi za odmero položajne doklade in da je glavna kontrola takim odločbam brez opombe pritrdila. V zadnjem času se je pa v tem pogledu stališče upravnih oblastev in državnega sveta očitno spremenilo.

skladišč preveč, toda nihče jih ne odkriva. Nameščene, ki ve za tako skladišče, ne bo naznanil gospodarja, ker bi zgubil službo in bi ga v Zagrebu tudi nihče več ne nastavil. Kajti tudi tod imamo strogo solidarnost »določenih krogov«. Hišni lastnik je zadovoljen, da za prostor, ki bi ga sicer nikakor ne mogel oddati, prejema visoko najemnino — in tako vsi modro molče. Seveda mora ta molk nekdo plačati. Ta »nekdo« so široki sloji konsumentov, ki si danes »nategujejo jermen«, da bi se mogli nekako preriniti. Kdor ima protekcijo ali bolje rečeno, kdor more plačati, dobi olja, kolikor hoče, in sladkorja in karkoli želi, in stvar je v redu. Enako je z bencinom. Uvedene so karte s smešno majhnim številom litrov, avtomobilski promet pa se ni niti najmanj omejil. Posledica uvedbe kart je bila podražitev bencina, brez kart ga pa morete dobiti, kolikor hočete. Kako in kje, to se mo-

rete poučiti pri vsakem avtomobilistu, od kod ga pa njegov dobavitelj dobiva, to je veliki »vprašaj«.

Takih vprašajev je več in zagrebški meščani in gospodinje se upravičeno sprašujejo, kakšne novosti jim bo prinesla zima. Ugibanja niso niti malo rožnata. V državi, ki je zmerom izvažala les, ni lesa, kakor da je vihar vse gozdove odprnil z zemlje. Lansko zimo, ko je ves Zagreb trpel pomanjkanje drv, so bila v njegovi bližini ogromna skladišča, ki stoje polna še danes samo zato, da se cena drvom zviša. Kakor z drvimi in oljem, prav tako je z drugimi predmeti.

Maksimirajte cene! Na vsak način! Toliko in toliko sme, več pa ne sme stati tisti predmet, pa bo stvar enkrat za vselej urejena. Mnogim bi taka odločitev izpulila iz rok silne dobičke, večina pa ne bi bila samo zadovoljna, temveč tudi hvaležna.«

Kaj nam pišejo naročniki

Ko smo pred nekaj meseci opozorili na naraščanje draginje in na zvišanje tiskarskih cen, smo omenili tudi potrebo določenih omejitev, da se »Našemu glasu« omogoči nadaljnji obstanek in razvoj. Takrat smo povabili tudi naročnike, naj sporoče svoje nasvete in predloge, kako najti najuspešnejšo pomoč. Dobili smo le nekaj pisem, iz teh bomo pa navedli najznačilnejše stavke.

Zvesta naročnica z dežele nam svetuje, naj bi razpisali nekako anketo o najpovoljnejšem izhodu iz današnje stiske. Lista naj ne podražimo, ker bo to smrtni strup našemu glasilu. Prav tako naj bi se ne omejilo izhajanje lista, ker bi sicer ne prinašal nič novega, pač pa naj bi razmišljali o omejitvi obsega. — Po teh pametnih nasvetih smo se skušali ravnati s tem, da smo se odločili, da bo vsaka druga številka lista izšla samo na dveh straneh. Prepričani smo, da so vsi uvidelni naročniki to nujno potrebno omejitev z razumevanjem sprejeli. Ta varčevalni ukrep ostane pa v veljavi samo začasno, dokler se razmere ne izboljšajo, nakar bo list začel spet izhajati v nezmanjšanem obsegu kakor doslej.

Star naročnik iz Maribora nam je ob enem z naročnino poslal tudi 10 din za tiskovni sklad. Sporočil nam je to s pismom, v katerem pravi med drugim: »Akoravno sam kot mali penzionist nimam nič odveč, pokažem s tem dobro voljo in, ker uvidim, da potrebujete denar za obstoj našega lista, ki je še edino orožje za obrambo naše pravice. — Zamudnike in pa mlajše kolege, ki nimajo toliko solidarnosti in stanovskega čuta, da bi točno poravnali to bomo naročnino mesečnih din 3,33 oziroma si naročili list, moram pa strogo grajati. Je to pač samo gola zanikrost in nič drugega, ker ta znesek bo že pač vsak mogel zmagati pri malo dobre volje.« — K docela pravilnim izvajanjem tega zvestega naročnika in idealnega tovariša nimamo kaj pripomniti, želeli bi pa, da bi ga drugi posnemali.

Z Dolenskega nam je dolgoletni prijatelj in naročnik poslal z naročnino tudi 10 din za tiskovni sklad. Ob enem piše: »Čudim pa se tistim naročnikom lista, ki se ne zavedajo današnjih težkih časov, da ne poravnajo tiste malenkostne naročnine, ki znaša komaj mesečno din 3,33, znesek, ki bi ga vsak aktivni, kakor tudi

upokojeni državni uslužbenec pri svojih najmanjših prejemkih lahko pogrešal.« Svetuje nam, če ni drugega izhoda, naj bi list izhajal samo enkrat na mesec ali pa v manjši obliki. Tudi temu vernemu prijatelju lista smo hvaležni za njegovo prizadevanje in pomoč.

Prejeli smo še nekaj manjših zneskov od posameznih naročnikov kot prispevke za tiskovni sklad. Vsem se lepo zahvaljujemo!

Kot primer, kakšni so pa nekateri naročniki, navedemo izveček iz pisma nekega upokojenca iz Celja, ki nam je na poziv, naj plača zaostalih 110 din na naročnino, poslal zanimivo pismo. V njem navaja, da je pred štirimi leti naš list objavil neko odločbo državnega sveta o vračunanju vojaških let v pokojnino. List je pripomnil, da obširnejše poročilo sledi, vendar pa — po trditvi pisca — tega poročila ni bilo. Zato je upokojenec vložil tožbo na državni svet, ki mu je bila pa zavržena in je moral plačati 400 din takse. Zato lista ni več plačal in nam je na naš opomin sporočil: »Priznam, da sem Vam dolžan 110 din, a „Naš glas“ mi je pa s svojo obljubo sporočila napravil okoli 500 din škode. Ako bo advokat tožil, se bom jaz s tem branil. Le po obsodbi se bom ravnal. In ako bom obsojen v plačilo, bom potem vedel primerno reklamo za Vaš list razvijati in razširjati.«

Seveda proti temu ljubeznivemu tovarišu nismo podvzeli niti nameravali podvzeti nobenih korakov, ker nam je že vnaprej preveč prijazno sporočil, kako razume svoje dolžnosti kot naročnik in stanovski tovariš. Hvala bogu, da takih naročnikov ni prav mnogo in da pošteno misleči le še prevladujejo. Značilen je pa ta primer. Navedli bi lahko še nešteto drugih pisem, kjer nam posamezniki odpovedujejo list z utemeljitvijo: »... saj niste za nas nič dosegli« ali pa »Odpovedujem, ker niste prečili uveljavljanja tega ali onega zakona« itd. Kakor da bi kateri koli list na svetu mogel posegati v državno upravo ali celo v zakonodajo! Toda je že tako, da pri nekaterih zadostuje sleherni navidezni razlog, kadar se je treba izmuzniti svoji dolžnosti, pa naj bo razlog še tako nesmiseln.

Značilno pa je pri tem, da je večino nezainteresiranih in nevostnih tovarišev treba iskati ravno med uslužbenstvom višjih kategorij in činov, ki so tudi soraz-

Nekaterim cvete pšenica...

Iz zagrebškega »Umirovljenika« objavljamo v prevodu tale članek, ki more v mnogem veljati tudi za slovenske razmere.

»Banovina Hrvatska je podvzela dovolj ukrepov zoper špekulacijo, toda ti ukrepi so se pokazali za nezadostne, ker so bili premili za brezvestne ljudi, ki izrabljajo tujo stisko in potrebo. Cene so začele naraščati, ko se je na zapadu začela vojska, rastejo

pa še neovirano naprej, vse na račun »hudih časov«.

Blago, ki je stalo 150 din meter, stane danes 300 din. Čevlji so se podražili, da o špecerijskem blagu in drugih, za življenje neobhodno potrebnih predmetih niti ne govorimo. Olje je danes ta dan vprašanje zase, ko pa mine sezona solate, ga bo po mišljenju »strokovnjakov« več, kakor ga bo treba. Blaga je povsod dovolj, skritih

M. Madeleine:

Borba za plavolasko

Po vseh vogalih so vabili veliki lepaki: ... dve ogromni gorili, ki se borita za smehljajočo se plavolasko... »Svetovna točka akrobatike!« so kričali prodajalci sporedov. In res je bil ta prizor v varietej izreden. Ko se je zastor dvignil, je občinstvo zagledalo dvojico goril v večerni obleki. Odložila sta črni, z belo svilo podloženi ogrinjali, oddala cilindri in palice drobnemu strežaju in sedla za mizo na odru in pričela večerjati. Oba sta z enakim spretnostjo odpirala ostrige, oba z enakim spoznavalskim okusom pokušala belega burgundca in, ko je pri drugem obroku dospela plavolaska dama, sta se oba enako svetsko ponašala.

Lepa plavolaska je bila oblečena v srebrom pretkano oblečilo, kakor ga nosijo plesalke. Zlato blesketajoči se lasje, ki so ji v kodrih obdajali obraz, so se svetili kakor svetniški sij. Nežno je ogledovala soseda, ki sta ji vljudno dvorila. Seveda to ni bila navadna večerja. Udeleženci so si drug drugemu metali krožnike, nože in vilice v velikih lokih. Zonglerski prizor izredne spretnosti. Toda že med tem, ko je občinstvo divje ploskalo, se je slika nenadoma spremenila. Kavalirja sta od ljubosumnosti pobesnela in si pričela drug drugemu trgati obleko z života. Namesto dveh

karikatur kavalirjev sta bila videti zdaj dve kosmati zveri. Lepotica se je silno prestrašila goril in pobegnila. Po vrvi se je naglo povzpela visoko v višavo, kjer so viseli trije trapezi. Na srednjem je obstala, toda že sta bila preganjalca za njo. V zračnih višavah se je pričela borba za plavolasko. Zdaj je ta gorila pograbil srebrno lesketajočo se ženo, zdaj jo ji je drugi s svojimi kosmatimi orjaškimi rokami iztrgal. Bile so to akrobatske spretnosti, kakršnih ni videti vsak dan, da so si gledalci komaj drznili dihati. Končno je po divjem boju ena izmed obeh zverin, ki je žensko držala tesno objeto, pozdravila z najvišjega trapeza občinstvo, nakar je zmagovalec snel opičjo krinko in se je prikazalo čedno, malce surovo lice nekega italijanskega artista. »Zdaj pa še drugi!« so vseppek kričali. Zmagovalec se je nagloma spustil na oder, kjer je mrko čepel premaganec. Vsak večer so se ljudje kar tresli od smeha, ko se je zmagovalec trudil, da bi nasprotniku odvzel masko, ker se je nato pokazalo, da je bil oni drugi res gorila, izreden primer, ki se vrste človeških opic. Vedno iznova so se morali priklanjati vsi trije: signor Alberto, zongler in akrobat brez primere, njegova lepa žena Maria Gloriosa, in Orlando, najslavnejši gorila na svetu. Držali so se pod pazduho, plavolaska med borbama in bleščeci žarometi so jih obsipali z žarki, medtem ko je občinstvo divjalo od navdušenja.

Tako je bilo v Londonu in Parizu, v New Yorku, v Berlinu ali v Buenos Airesu. Zmerom isto! Zmerom isto tudi glede strogih telesnih vaj vsak dan, glede skrbi za Orlandoovo zdravje, ki ga je bilo treba kar najskrbneje nadzirati. Neprestano po železnica, na parnikih in v vselej enako vsakdanje razkošna varietetska gledališča.

Pred sedmimi leti je Alberto spoznal tedaj komaj sedemnajstletno Mario v nekem potujočem cirkusu. Čez nekaj dni je postala njegova žena, ker jo je kar oslepila sreča, postati soproga tako slavnega tovariša. Sicer pa ni imela povoda kesati se zaradi te odločitve.

Sijajne poslovne ponudbe je dobivala in Alberto jo je ljubil z enako žarečo strastjo kakor prve dni. Nikdar se ji ni bilo treba bati njegove krvoločne ljubosumnosti, ker ni bila nikdar začutila nagljenja do koga drugega. Moza res ni prav vroče ljubila, toda tudi vsi drugi so jo puščali hladno. Dokler se ni zgodilo...

Pred nekaj mesci je v Milanu spoznala Ivana Kondoreva, ki je nastopal v istem gledališču kot mojstrski strelec. Vitkega stasa odličnega in nekam oholega obraza, tak je bil ta ruski plemič, nekdanji konjeniški častnik, ki mu je strelska spretnost omogočala skromno preživljanje.

Nanjo je učinkovala predvsem njegova uglajenost in zadržanost v nastopanju, kar

je bilo vse tako silno nasprotno Albertovu značaju, ki je bil človek trenutnega občutka. Skoraj hkrati je klel in molil, prošil in grozil, zaradi ničevne napake jo vlačil za lase in ji takoj nato jokaje poljubljal roke. Tovariši so se njegove nasilne jeze bali in se mu izogibali tako, da sta zakonca bila zmerom precej samotna. Živela sta samo s svojim odrskim tovarišem, orjaškim gorilo, ki je bil njuno najdražje in ki sta ga morala skrbno varovati. Vsaka vremenska sprememba mu je takoj škodovala. Kdor je videl njegove mogočno napete mišice, ni mogel verjeti, da ga je bilo treba pestovati kakor nežno dete. Tudi glede hrane je bil potreben izredne nege. Tako je imela Maria stalno dovolj opravka. Gorila je bil močno občutljiv tako, da grobega Albertovega ravnanja ni prenašal. Ko je nekoč ta postal nasilen, je opica kar prodivjala. Vsa okolica se je tresla ob grozotnih krikih, ki so vreli živali iz prsi. Edino Maria Gloriosa je zverino z božanjem pomirila. Z mehkim glasom je nežno prigovarjala gorili, dokler se pragozdna žival ni spokojila. Zazdela se je, kakor da je zasijal iz opičjih oči pogled, poln skoraj človeške globine in hvaležnosti.

Lepi ženi je bilo prav, da je tako zelo zaposlena. Vsaj ni imela preveč časa, da bi se počutila nesrečno. Životarila je — tja v en dan.

merno najslabše zastopani v naročniškem seznamu. Stara stvar je, da imajo uradniki z višjimi prejemki najmanj smisla in potrebe za organizacijo. Med izjeme pa spada višji uradnik, ki je po dolgih letih odpovedal list in nam sporočil to-le: »Naš glas« je vsakemu drž. uslužbencu v resnici zelo potreben, vendar ga moram žal pri danih razmerah in ker imam izredne obveznosti,

odpovedati. Potrudil se bom pa, da dobim drugega naročnika namesto sebe...«

Vnovič prosimo vse p. n. naročnike, ki jim je kaj do rednega izhajanja našega lista, naj se oglase in sporoče svoje želje oziroma nasvete, ker več glav več vé. Vsi naj pa redno plačujejo naročnino in širijo list med tovariši in znanci.

Vestnik

S prvim oktobrom stopamo v zadnje četrtletje. Zasluga naših zvestih naročnikov je to, ker plačujejo točno in redno naročnino. Vsem tem se uprava javno zahvaljuje in jih prosi, naj ostanejo listu še nadalje enako naklonjeni in, kakor doslej, redno plačujejo naročnino, če le mogoče, vnaprej. Vse druge, zlasti zaostankarje, pa nujno prosimo, da poravnajo svoje dolgeve in nam s tem olajšajo delo in položaj.

Zaostanki. Vsem p. n. naročnikom, ki nam še dolgujejo naročnino, smo označili višino zaostanka zraven naslova. Prosimo vse, ki se jih tiče, naj svoj dolg čimprej poravnajo. Če ne morejo naenkrat, pa v nekaj obrokih.

Prošnja premožnejšim naročnikom. Da se izboljša našemu listu gmočni položaj, vabimo vse tiste cenjene naročnike, ki jim to razmere dopuščajo, naj plačujejo naročnino za naš list vnaprej. S tem bi listu ojačili gmočne temelje, sami bi si pa zagotovili prejemanje lista za daljšo dobo vnaprej. Upamo, da se bo našlo mnogo naročnikov, ki bodo pripravljeni odzvati se tej prošnji.

Indeks cen naglo narašča. Indeks cen Narodne banke za trgovino na debelo je poskočil v avgustu od 108,3 na 121,2. S tem je dosegel višino, ki je za 44,4 točke ali za 58 % višja od indeksa v lanskem avgustu. Glede gibanja cen na drobno se je povprečni indeks za deset največjih mest v Jugoslaviji v avgustu dvignil na 123,5 in je nasproti lanskemu avgustu dosegel zvišanje za 34,2 točke oziroma za 38,2 %. Najbolj se je dvignil indeks, to se pravi, da se je najbolj povečala draginja, na Cetinju, namreč za 40,6 %, takoj nato pa v Ljubljani za 39,7 %. Sledita Novi Sad in Beograd s 35,5 % in Zagreb ter Banjaluka z 31,2 %. Nasproti cenam na drobno v letu 1930., ko so začeli voditi statistiko in indeks, se je v Ljubljani povečal indeks na 121,8 točke. Ljubljana je torej, kar se tiče naraščanja draginje v zadnjem letu, na drugem mestu v državi, takoj za Cetinjem.

Pozor na prijave! Kakor vsako leto, morajo tudi letos državni upokojenci(-ke) predložiti v prvi polovici oktobra prijavo za prejemanje doklad. Kdor bi je ne predložil, se mu izplačevanje pokojnine ustavi. Zato — pravočasno vložite prijave!

Kako olajšati plačevanje dolgov. Pod tem naslovom je že pred meseci v »Slovenskem poštarju« predlagal nek članek, naj bi finančno ministrstvo dosedanjim rubljivi del plače oziroma pokojnine znižalo na petino ali šestino namesto sedanje tretjine. »Ta ukrep finančne uprave ne bi stal niti pare, prizadetim zadolženim aktivnim in upokojenim uslužbencem pa bi vsaj deloma olajšal sedanje gospodarsko gorje in plačilne nepravilnosti. Izredne razmere zahtevajo izredne ukrepe!« Nadalje utemeljuje članek to zahtevo s tem, da se mora najti pomoč tudi pripadnikom našega stanu, kakor se je našel izhod za pomoč zadolženim kmetom. Še bolje bi bilo, da se sploh odpravijo prepovedi na prejemke, dokler naš življenjski standard ne doseže višine iz leta 1931. — ali naj se pa dovoli prepoved

še na prejemke tistih, ki imajo dohodke preko 2000 din (za samce) oz. preko 3000 din (za oženjene na mesec). — Ti predlogi, ki so sicer težko ostvarljivi, bi mogli pomagati samo nekaterim, t. j. tistim, ki že imajo visoke zasluge na plači oziroma pokojnini, vsem drugim pa ne bi koristili. Seveda bi se s tem tudi izpodkopal že tako skrajno omajani kredit državnih uslužbencev. Na vsak način je pa pobuda vredna razmišljanja, ker je za zaščito prezadolženih uslužbencev treba čimprej kaj ukreiniti.

Važno za vojaške obvezance. Prosilci za razne javne ali zasebne službe pogosto prilagajo svojim prošnjam tudi »vojniško ispravo« v dokaz, da so odslužili kadroški rok. Tako ravnanje ni pravilno, ker mora vsak vojaški obvezanec imeti svojo »vojniško ispravo« vselej pri rokah. Zato naj namesto te knjižice prosilci prilagajo svojim prošnjam potrdila o odsluženem kadroškem roku. Preskrbeti si morejo taka »uverjenja« pri občinških uradih oziroma pristojnih vojnih okrožjih. Če vojaški obvezanec nima svoje »vojniške isprave« v rokah, mu ni mogoče vnesti vanjo nobene spremembe, niti ne glede vojne razporeditve, tako, da je s tem vojaškemu oblistvu posel otežkočen. Zato naj se v prihodnje prilagane vojaških knjižic raznim prošnjam opusti.

Pomanjkanje učiteljstva na Hrvatskem. V banovini Hrvatski se je pokazalo ob začetku šolskega leta veliko pomanjkanje ljudskošolskega učiteljstva. V splošnem je na Hrvatskem najmanj 900 učiteljskih mest nezasedenih. Po mnogih krajih v Hercegovini in Dalmaciji šole sploh niso mogle pričet s poukom, ker ni dovolj učiteljev.

Učiteljsko naturalno stanovanje. V nekem primeru je državni svet razsodil, da mora imeti učiteljevo naturalno stanovanje na vasi, ki mu gre po zakonu, vsaj dve sobi primerne velikosti s kuhinjo in stranskimi prostori, sicer pripada učitelju pravica, da dobiva zakonsko določeno stanarino in stanuje v zasebnem stanovanju. To utemeljuje državni svet s tem, da je po uredbi o očitnosti stanovanj drž. uslužbencev iz leta 1932. ugotovljena vrednost sobe s 50 dinarji. Po zakonu o ljudskih šolah ima pa učitelj na vasi, če nima brezplačnega stanovanja, pravico do stanarine v znesku 150 din na mesec. To pomeni, da uredba določa, naj ima učitelj tako stanovanje, ki bo ustrezalo njegovim dejanskim potrebam, vrednost stanovanja je pa izražena v znesku 150 din na mesec.

Upokojenec

Prijave za prejemanje doklad. Vsako leto morajo vsi državni upokojenci in upokojenke, vdove in sirote drž. uslužbencev v prvi polovici oktobra vložiti prijavo za prejemanje osebne in rodbinske doklade. Po večini je prijavo predložiti finančni direkciji, samo železničarji predlagajo prijave železniški direkciji, če od nje prejema pokojnino. Finančna direkcija bo vsem upokojencem razposlala prijave

Dokler ni prišel Ivan in z njim vse mikavnosti nedovoljene ljubezni. S težavo prisleparjene urice, v katerih je njuna ljubezzen priklopela do vrhunca, trenutki neskončne sreče, ki jo je grenila preteča nevarnost. Neprestano je grozila ta nevarnost, noč in dan.

Po prvih štirih tednih v Milanu je bila mesec dni ločena od Ivana. Končno se mu je posrečilo, da je dobil hkrati s slavno trojico angažman v Londonu. Od tam so bili oni trije povabljeni v New York, kamor Ivan ni mogel z njimi. Nje se je polastil blazen strah, ker je videla pred seboj bližnjo ločitev. Tudi Ivan je čutil z nepopisno grozo, kako jadno minevajo dnevi in noči, tako naglo, tako nevzdržno... Samo še pet predstav... samo še tri... samo še dve... poslednja...!

»Poslovilna predstava! Zadnjikrat, Borba za plavalasko! Zadnjikrat!« so vabili pisani lepaki. Poslednjikrat! Prav to je bilo menda povod, da sta zaljubljenca izgubila zavest, da sta pozabila na previdnost. Zgodilo se je, kar se še ni nikoli: zakasnila sta se na sestanek, ki je bil njun poslednji.

V garderobah za kulisami so ju povsod klicali: »Ivan!« — »Maria Gloriosa!« In obe imeni, ki so ju klicali obenem, sta dobili nenavaden, grozeč prizvok.

Ko je Ivan končno le prišel, je že zamudil nastop. Sprejeli so ga s kopo očit-

kov, toda ni jih niti poslušal. Ko je pa prestregel Albertov pogled, je prebledel. Artist je mrtvaško bled stal na hodniku, sključen, kakor da se pripravlja na skok, s tesno stisnjenimi pestmi. Mar Ivan sicer ni dovolj pozorno opazoval? Ali pa je bilo to le naključje? »Saj to je zver!« ga je prešinilo z nepopisno grozo. Ni se mogel odtrgati od Albertovega pogleda, ki je strmel iz tesno priprtih oči, in od ust, kjer se je nad stisnjenimi zobmi videla dlesna. »Za božjo voljo, saj to sploh ni človek, to je... zver«, se mu je zablislilo. »Zato torej zna tako telovaditi, skoraj tako kakor oni drugi...«

Zatisnil si je oči in se ves preplašen zdrznil, ko mu je zadehtel od roke rahel vonj parfuma žene, ki jo je še nedavno držal v objemu, in ki je pravkar stopila na hodnik.

Albertu je iz grla privrelo čudno globoko grgranje. Ni se pa niti premaknil, čeprav ga je žena skoro oplazila z obleko, ko je šla mimo njega.

»Le hitro!« je klical inspicient. »Samo še štiri minute, gospa, komaj še tri!« Kar hropel je od razburjenosti, toda brez potrebe — prizor se je pričel točno. Kakor zmerom sta večerjala gorili v temnih oblekah, kakor zmerom sta pozdravljala in se klanjala plavalaski, ljubko in varno so po zraku frčali noži in krožniki, ki sta jih

obrazce, kakor je to storila že lani. Da ne bo pomot in da se pospeši pregled prijav, je treba, da vsi upokojenci v času od 1. do 15. oktobra pravilno in točno izpolnijo prejete obrazce in jih v navedenem času predložijo oz. pošljejo finančni direkciji. Upokojencem torej ne bo treba kupovati prijavnih obrazcev, temveč naj uporabijo tiste, ki jih prejmejo od fin. direkcije.

Potrdila o šolanju za visokošolce. Državni upokojenci (kakor tudi aktivni uslužbenci) morajo za svoje otroke, ki obiskujejo univerzo in tem podobne visoke šole, predložiti dvakrat na leto potrdila o rednem šolanju otrok in sicer v oktobru in marcu, posebej za vsak semester. Za otroke srednješolce je pa treba predložiti samo enkrat, namreč ob začetku šolskega leta.

Potovanje v inozemstvo in izplačilne knjižice. Ker so se dogodili primeri, da so tudi po prejemu izplačilnih knjižic za primer vojne ali mobilizacije posamezni upokojenci odšli v inozemstvo in pooblastili člane svoje družine, da namesto njih prejema pokojninske prejemke, ter jim tudi v ta namen pustili svoje knjižice, je finančno ministrstvo izdalo posebno navodilo, kako je ravnati v takih primerih. Po tem pojasnilu od 14. maja t. l., št. 11.268/I, se morajo od vseh upokojencev, ki potujejo za krajši ali daljši čas izven države, zahtevati vojne izplačilne knjižice. Dovoljenje za izplačevanje pokojninskih prejemkov pooblaščenec odšlega upokojenca se bo izdalo samo tedaj, če je upokojenec svojo izplačilno knjižico oddal pred odpotovanjem svoji pristojni izplačilni blagajni. O prejeti izplačilni knjižici se izda upokojencu posebno potrdilo.

Narod ima siguren občutek za vse ono, kar je zdravično. Ni le slučajno, da se ravno pri nas popije toliko bele kave. Naše gospodinje jo vedno mojstrsko pripraviti. Naravno, s »Kolinsko« to vedno dobro uspe.

Iz zagrebškega društva upokojencev.

Dosedanji predsednik zagrebškega Društva državnih i samoupravnih umirovljenika banovine Hrvatske, Ernest Grabarić, je odložil predsedniško mesto in izstopil iz upravnega odbora navedene organizacije. Svoj korak utemeljuje s tem, da potrebuje društvo takega predsednika, ki bi imel močan vpliv v današnjih razmerah. On sam pa ni mogel izposlovati niti dovoljenja za prireditve rednega občnega zbora društva.

Iz organizacij

Posredovanja železničarjev. Sredi septembra je prometni minister sprejel odposlanstvo UJNZB. Zastopniki navedene organizacije so izročili ministru resolucijo, s katero zahtevajo, da se takoj izda zakon o pobijanju draginje in maksimiranju cen na višino od 1. septembra 1939. Vsemu prometnemu osebju naj se zvišajo prejemki na višino od 1. julija 1931., ko je bil sprejet novi zakon o drž. prometnem osebju. Če bi se to ne moglo zgoditi, naj se takoj zvišajo plače ustrezno današnji draginji. Zakon o drž. prom. osebju naj se tako spremeni, da se bodo štela delavska leta za pokojnino in napredovanja. Spremene naj se predpisi, ki onemogočajo prevedbo v višjo kategorijo. Železniškemu delavstvu naj se nujno zvišajo prejemki, ker s sedanjimi ne zaslužijo niti za kruh. Tudi naj se izpolni obljuba, da se bo sklicala anketa o delavskem pravilniku. Prometni minister je obljubil, da bo skušal ugoditi vsem upravičenim zahtevam in da preučuje vprašanje, kako preskrbeti prometnemu osebju živč. Izdal je tudi že nalog, da se prometnim uslužbencem omogoči nabava režijskega premoga.

Organizacija hrvatskih poštinih uradnikov. Mesca avgusta je bil v Splitu ustanovni občni zbor organizacije poštinih urad-

nikov banovine Hrvatske, ki je bila ustanovljena kot skupno edinstveno društvo za vso Hrvatsko. Zborovanja so se udeležili zastopniki oblastev in odposlanci strokovnih društev učiteljev, profesorjev, železničarjev, inženirjev in pogobenh poštarijev, pa tudi sekcije Združenja p. t. t. uradnikov. Delegati so zastopali 1677 članov. Zastopniki posameznih društev so pozdravili zborovanje. Tako je ljubljanski delegat naglasil: »Ustanovitev in modri napredek lepe banovine Hrvatske pomeni tudi za nas Slovence korak naprej. Vi nam odpirate vrata, da tudi mi v kratkem v sličnih razmerah ustanovimo močno in napredno organizacijo slovenskih poštarijev«. Zastopnik podobora poštinih uradnikov v Banjaluki je pa izjavil, da so poštini uradniki, organizirani v vrbaski banovini, sklenili, da ostanejo tudi vnaprej zvezani s splitsko sekcijo, torej s Hrvati. Zborovalci so sprejeli tudi resolucijo, ki zahteva za poštino upravo na hrvatskem področju, da se v vseh pogledih podredi pristojnosti banovine Hrvatske.

Obleke kemično čisti, barva, plisira in lika tovarna J. O. S. REICH.

z enako spretnostjo prestrezala. Godba je živahno igrala, občinstvo je glasno ploskalo. Vse kakor zmerom!

Zakaj je Ivanu ta strahovita groza stiskala srce? Stal je za kuliso in strmela na oder. Komaj da je dihal. Zakaj? Morda, ker se je zdelo, da je Orlando danes tako razburjen? Slišal je grozeče zamolklo renčanje, ki je privrelo iz grla, ko je odnesla plavalasko ženo v višino. In zdaj, zdaj... ali se mu sanja, ali je resnica? Gorila ni držal plena kakor sicer po odrsko, temveč jo je stiskal s poudarjeno divjostjo. Ivan je slišal, kako je Maria žalostno ječala. Oči so mu kar izstopile od groze, ko je videl, kako jo je silna zver popadla za plave lase.

Silen krik je pretrgal tišino... še eden... in nato krik za krikom, ko je kosmata pošast napadla žensko v višavi. Po gledališču so se sprva posamič, nato pa drug za drugim oglašali kriki groze in strahu. Toda tam zgoraj je kričanje prenehalo, kajti kosmate orjaške roke so zgrabile žrtev za vrat in jo pričele daviti...

»Ustrelite zverino! Ustrelite jo!« je tulilo občinstvo.

Ivan je izdrl revolver iz torbice, namestil... toda celo on, mojstrski strelec, se ni upal sprožiti. Preveč prepletena sta bila kosmata pošast in srebrno oblečena žena.

Tedajci se je s čudežno brzino Alberto povzpela v višino. Ko je priplezal na vrhnji

trapez, je postala borba obeh goril, kateri so se gledalci navadno tako od srca smejali, resnica — boj za življenje in smrt.

Kakor da so se vsi trije zvilj v pošastno kroglo, tako sta se borila. Zdelo se je, da se je čas ustavil. Sekunde so se vlekale kakor leta. Res, samo nekaj sekund je bilo, da je rešitelj zmagal — da je zver izpuštila Mario Glorioso in z nepopisnim, strahotnim smrtnim krikom strmoglavila iz višine na oder, kjer je obležala z zlomljenim tilnikom.

Sleheri glas je zamrl, ko so zaslišali prakrik, s katerim se poslavljala življenje... Nato pa je zašumelo kakor morje, ki buta ob obalo: divji, navdušeni hrup, ploskanje, vihar zmagoslavja — vse namenjeno dvojici, ki se je zdaj spuščala po vrvi. Neranjena je stala tam na odru lepa žena in zraven nje rešitelj, ki jo je nežno objemal z roko.

»Alberto!« so tulili, »Alberto!... Sne-mi krinko... Alberto!«

Ivanu je blazen plaz misli preletel možgane. Ah, moral bo odnehati, odreči se!... Velik človek je bil ta mož, ki je zastavil svoje življenje, da reši nezvesto ženo!...

»Alberto!« je vzklikal z drugimi.

Toda šele nekaj trenutkov kasneje se je pokazalo, da rešitelj ni nosil krinke! Bil je gorila, ki je rešil svojo gospodarico iz maševalnih rok moža-morilca!

Vestnik

Društva žandarmerijskih upokojencev za Jugoslavijo s sedežem v Ljubljani.

Društvo je imelo dne 8. septembra v Ljubljani redni občni zbor. V poročilih je odbor prikazal vsa svoja prizadevanja v minuli poslovni dobi, da bi se razmere našega stanu prilagodile zakonskim določilom, saj je v tem obsežna vsa borba društva.

Ze pred nekaj leti je društvo pričelo z vso vsem delovati zaradi neverjetnega zapostavljenosti naše stroke v primeri z enakovredno sorodno stroko in smo to na tem mestu točno in razločno pojasnili. Odbor smatra, da nima smisla, to zadevo še nadalje po listih obravnavati, pač pa, da je važneje in koristneje, da jo neprestano podarja in prednaša tam, kjer naj bi jo končno vendarle upoštevali.

Vsi tisti, ki se občnih zborov udeležujejo in vzdržujejo stike s člani odborov v Ljubljani, Mariboru in Celju, so o vsem tem podrobno poučeni. Za vse te je to, kar je povedal stanovski tovariš v listu »Upokojenec« od 28. avgusta, že znana stvar, za katero dela društvo že več let. Točka 4. tega članka pa ne ustreza resnici, ker kuluk plačujemo vsi. Če staroupokojenci ne plačujejo v pokojninski sklad, bodo to bridko občutili po njih smrti njihove vdove in otroci sirote. Da dobe novi upokojenci s polnimi leti samo 95 % pokojnine, to je določilo, ki velja danes za vse stroke enako, zato tudi mi ne moremo biti izjema. Staroupokojenci naši stroke, ki opravljajo razne postranske službe, so danes že bele vrane, kajti večinoma so jih zaradi onemoglosti morali opustiti in so tisti, ki nimajo uvidnih otrok za pomoč, veliki reveži. V mestu malodane že prosjačijo. V primeru, ki ga člankar omenja, je pa treba vzeti stvar tako, kakršna dejansko je. Ne gre tu samo vzporejati tistih, ki so kot staroupokojenci komaj dosegli pravico do pokojnine, s tovariši nove dobe, ki

nimajo pravice do vštetja doklade na rok. Krivda je pač v tem, ker novim upokojencem s manj kot 20 efektivnimi služb. leti kot edinstveni stroki res preveč odpade.

Pri polni ali vsaj blizu polne službene dobe je pa slika vse drugačna. Vzrok je pač ta, da staroupokojenci dobe tisto doklado, kakor vsi drugi drž. upokojenci v kategoriji zvančnikov in služiteljev. Novi upokojenci so pa izjema med vsemi drugimi drž. upokojenci zaradi stališča komande celokupne žandarmerije in so postavljeni na tako usodno in nasproti sorodni stroki krivično stališče. Ako bi le-ti uživali to, kar za njih predvideva čl. 108. zakona iz leta 1930. ali čl. 103. iz leta 1931., bi se vse to stanje obrnilo ravno narobe. In prav to je v glavnem vse, za kar se borimo!

Člankar navaja, kaj prejema on v smislu čl. 113. zakona o orožništvu. Po tem členu nič! In to je ravno tisto zlo. Kajti če bi prejemal pristojbine po čl. 113., bi navedene razlike ne bilo in glavni del naše borbe bi bil že tudi rešen. Članki v listih morajo biti, če z njimi hoče kdo kaj doseči, stvarni in ustrežati resnici. Uredništvo je pa v tem primeru nedolžno, ker ono pač ne pozna naše stroke oz. naše strokovne borbe, ki je še vedno povsem ločena od vseh drugih kategorij drž. upokojencev.

Na občnih zbiorih je bil pojasnjen načrt zadevnih korakov, ki jih nameravamo storiti v neposredni bodočnosti, ki pa se ne bodo izčrpali samo v brezplodnih člankih po strokovnih listih. Zato je treba, da se vsak oprime tistega društva, ki se res neprestano bori zanj in njegove stanovske tovariše, in da to društvo s svojo članarino podpira.

Lipoglavšek, t. č. predsednik.

Socialna politika

Poštarski dom v Laškem. Združenje p. t. t. nižjih uslužbencev v Ljubljani, ki zelo živahno deluje, si je med drugim stavilo tudi nalogo, da postavi za svoje člane posebno okrevališče, kjer naj bi našli društveni udoben in miren počitniški dom, obenem bi se pa mogli tudi zdravstveno okrepiti. Nedavno je združenje kupilo v Laškem primerno zemljišče, ki obsega 7718 m². Leži nad postajo, kjer je bila nekoč stara pivovarna in je deloma pogozdeno, deloma pa je obraščeno s sadnim drevjem. Društvo je dalo napraviti že načrte za dom, ki bo dolg 24 metrov, širok pa približno 12 metrov. Opremljen bo prav udobno in bo imel 15 sob za goste, razen tega pa vse potrebne postranske prostore in razne higienske naprave. S svojim novim počitniškim domom bo vneto delujoče Združenje p. t. t. nižjih uslužbencev za svoje člane v Sloveniji storilo veliko delo.

Okrevališče fin. kontrole v Goričah. Našim bralcem bo znano, da ima Združenje zvančnikov finančne kontrole svoje društveno okrevališče v Goričah pri Golniku na Gorenjskem. To okrevališče je do sedaj upravljala ljubljanska sekcija navedenega društva. V domu v Goričah je našlo veliko število članov združenja prijeten počitniški dom in priliko za zdravljenje.

Ker pa so funkcionarji ljubljanske sekcije močno zaposleni z drugimi posli, je bil na na zadnjem občnem zboru Združenja zvančnikov fin. kontrole stavljen predlog, naj osrednji odbor društva prevzame ta posel in naj sam in neposredno nadzira okrevališče v Goričah in vodi upravo v njem. V domu naj bi se izvedla še neka popravila, dnevna najemina za člane naj bi se pa zvišala od dveh dinarjev na pet dinarjev tako, da bi se mogel dom sam vzdrževati. Okrevališče je prav udobno zgrajeno, ima svoj lasten vodovod v vseh sobah, kopališče, razne terase za sončenje in druge udobnosti.

Zadružne vesti

Za zadružno tiskovno propagando. Na zadnjem občnem zboru naše Zveze nabavljalnih zadrug, so sklenili tudi, naj Zveza najkasneje v septembru skliče konferenco zadružnega tiska, ki naj izdela smernice za urejevanje zadružnih glasil, ki jih izdajajo posamezne zadruge drž. uslužbencev. Tam so tudi sklenili, naj zvezno glasilo »Zadrukarstvo« še naprej izhaja kot mesečnik za ideološko in teoretsko obravna-

vanje zadružnih vprašanj, list »Zadružna zastava« naj pa obdrži značaj obrambnega in informativnega organa.

Plačujte v zadruzi z gotovino! Prav v današnjih izrednih časih se je še posebno očitno pokazalo, kako potrebno bi bilo, da bi vsi člani zadrug kupovali samo z gotovino. Tiste naše zadruge, ki so imele dovolj razpoložljive gotovine, so si mogle ob začetku naraščanja draginje in pomanjkanja posameznih vrst blaga nabaviti pravočasno zadostne zaloge moke, sladkorja, olja, masti itd. — kar je seveda prišlo v prid vsemu članstvu. Če bi bile pa imele zadruge večje zneske gotovine pri rokah, bi se bile mogle o pravem času še mnogo izdatneje založiti in to po tedanjih nizkih cenah. Zato je nujno potrebno, da preidejo polagoma vsi člani na gotovinsko nakupovanje, kar bo koristilo predvsem njim samim.

Nove knjige

»Zdravje«. Skupna dvojna 5/6. številka tega poljudno-zdravstvenega lista objavlja kakor vselej prav pisano in zanimivo vsebino: Misli k živilski kontroli. — Kri — naš dragoceni življenjski sok. — Nekaj zanimivosti o hormonih. — Boj se nečistega sadja! — Prirojeni izpah kolka. — Razmišljanje o samomirih. — Zakaj so naši živci slabi? — Glasnik higienskih ustanov. — Dobro da veš. — Od tu in tam. — »Zdravje« izhaja dvanaestkrat na leto v Ljubljani in se naroča Pred škofijo 1, stane pa za vse leto din 30.— Koristni in zanimivi list toplo priporočamo.

Mičun M. Pavičević: Dok još laju splašine, nek' blistaju istine. Znani pisatelj in pesnik ter zbiratelj črnogorskih narodnih prislovic, anekdot in drugega folklornega blaga, Mičun M. Pavičević, je izdal v Zagrebu kot nadaljevanje podobne, že izšle knjige še dolgo vrsto kritik, ocen, mišljenj in vtisov, objavljenih v različnih domačih in inozemskih časopisih in dnevnikih, oziroma pisem, ki jih je prejel od nešteti znanih domačih in tujih javnih delavcev, književnikov in znanstvenikov. Knjiga ima

Nabavljanje moke za naše zadruge. Naše nabavljalne zadruge so po zadružnih načelih naročale moko doslej samo pri naši Zvezi v Beogradu, ki ima v Bački dva velika mlini. Dokler je bilo moko dovolj, je šlo vse v redu in so zadruge dobivale stalno zadostne količine moke. Zdaj, ko je pričelo tega blaga primanjkovati deloma zaradi slabe letine, v glavnem pa zaradi spekulacij banatskih poljedelcev in žitnih prekupcev, tudi Zveza ne more več zadruham dobavljati zadostnih množin moke. Zveza je o tem že obvestila naše zadruge in sporočila, da bo v kratkem dovolj moke na razpolago, ker je pričakovati tudi zelo dobre letine koruze, kar bo vplivalo tudi na ceno pšenice. Seveda so morale naše zadruge zaradi tega omejiti prodajo moke na posameznega člana, pa tudi nekoliko zvišati ceno, ki je pa še vendar znatno nižja od danes običajne, kakor jo zahtevajo v trgovini.

Zdravstvo

Prednosti veslanja

Veslanje je že zato zdravo, ker smo na vodi, torej v najboljšem zraku brez prahu, dima in bakterij. Med veslanjem je izločeno tudi kajenje in uživanje alkohola.

Pri veslanju se uri skoraj vse telesno mišičevje.

Pri veslanju moramo globoko dihati, s čimer pljuča temeljito prezračimo, oči stimo in ojačimo, srce okrepimo in damo presnovi novih pobud.

Če veslamo, smo lahko in zračno oblečeni, brez ovratnika. Telo more vlago nemoteno oddajati in je vseskoz dostopno dobrodelnemu vplivu zraka. Pri veslanju smo večinoma na soncu, kar dobrote zraka še poveča.

Z veslanjem se utrdimo in postanemo za vremenske vplive manj občutljivi, zlasti za mokroto.

Zaradi veslanja so potrebne tudi druge športne panoge, tako na primer kolesarjenje, da hitreje pridemo do kraja veslanja, plavanje, če slučajno pademo v vodo, itd.

Ne smemo tudi prezreti lepote okolice, ki se nam pri veslanju nudi, spoznavanja živalstva in rastlinstva in drugih duševnih užitkov. Veslanje nam more v nekaterih primerih močno razširiti obzorje.

Kakor pri vseh športnih panogah seveda tudi pri veslanju nikakor ne smemo pretiravati, zlasti pa ne za stavo veslati. Če pretiravamo, močno škodujemo srcu in imamo od veslanja samo škodo, ne pa koristi.

(Iz »Zdravja«)

* V knjigarni Učiteljske tiskarne v Ljubljani in njenih podružnicah v Mariboru in Celju kupite pisarniške potrebščine za šolo in dom, knjige za šolanje svojih otrok; knjige znanstvene in leposlovne vsebine zase, za odraslo mladino, otroke, prijatelje in znance. Tam dobite tudi merila in razne merilne instrumente za šolo in praktično uporabo.

Kralj. dvorni dobavitelj
ANTON VERBIČ Telef. 2673
LJUBLJANA DELIKATESE
Skrbna postrežba! SPECERIJA Najnižje cene
Sveže blago!

HRANILNI IN POSOJILNI KONZORCIJ

Kreditna zadruza državnih uslužbencev v Ljubljani, Gajeva ulica št. 9 — v lastni hiši
Najstarejša kreditna zadruza v Jugoslaviji, ustanovljena leta 1874.
Poštni čekovni račun št. 10.681. Telefon št. 3413.
Posojila do Din 10.000.— vsem javnim nameščencem po 7% proti zaznambi na plačo na prvem mestu in poroštvo.

Rabite pisarniške potrebščine, pisemski papir, svinčnike, nalivna peresa, avtomatične svinčnike, obrnite se do KNJIGARNE UČITELJSKE TISKARNE V LJUBLJANI. Če Vam je priročneje, pojdite v njeno PODRUŽNICO V MARIBORU ALI CELJU.

Priporočamo trdiko
M. TIČAR
LJUBLJANA
za nakup pisarniških in šolskih potrebščin

KROJAŠKI ATELJE **Fran Iglič**
LJUBLJANA - PRAŽAKOVA ULICA
Uradnikom znaten popust ali na obroke.

Manufakturna trgovina
FABIANI & JURJOVEC
LJUBLJANA — STRITARJEVA ULICA 5

Priporočamo svojo veliko izbiro volnenega blaga za gospode in dame. Belo blago za različno perilo v poljubni širini. Krasnica zaloge zastorov in pregrog. (Pliš, tapestri itd.) — Puh perje, kapok, volna, žima, vedno v zalogi. Blago je iz prvovrstnih angleških in čeških tovarn. Državnim nameščencem proti takojšnjemu plačilu 10% popusta.

Zadruza državnih uslužbencev za nabavo potrebščin, r. z. z o. z.

Ljubljana, Vodnikov trg št. 5 • Telefon št. 4421

DRŽAVNI USLUŽBENCI! Vaša nakupovalnica mora biti edino zadružna prodajalna. V zalogi ima vedno sveže specerijsko blago. Dostava na dom brezplačna. Preskrbuje kurivo, posreduje nakup manufakturnega blaga. Na zalogi ima vsakovrsten porcelan, emajlirano kuhinjsko posodo, jedilni pribor, ki ne rjavi itd.

Širite zadružno misel med svojimi tovariši